

2024-05

þÿ • ½ ´ Å ½ ¬ ¼ É Ã . Ä . Â • » » . ½ ¹ ⁰ ® Â
þÿ µ ¾ É Ä µ Á ¹ ⁰ ® Â À ¿ » ¹ Ä ¹ ⁰ ® Â ¼ - Ã É
þÿ Ã Ä Á ± Ä . ³ ¹ ⁰ Î ½ Ã Å ½ µ Á ³ ± Ã ¹ Î ½ Ã Ä
þÿ ´ ½ ± Ä ¿ » ® : — À µ Á - À Ä É Ã . Ä É ½ -
þÿ ´ Á ± ² ¹ ⁰ Î ½ • ¼ ¹ Á ¬ Ä É ½

þÿ ! ± ⁰ - ½ ¿ Â , œ ¹ Ç ± ® »

þÿ œ µ Ä ± Ä Ä Å Ç ¹ ± ⁰ Ì Á Ì ³ Á ± ¼ ¼ ± " ¹ µ , ½ Î ½ £ Ç - Ä µ É ½ , £ Ä Á ± Ä . ³ ¹ ⁰ ® Â ⁰ ± ¹ ´ Ã Æ ¬ » µ ¹ ±
þÿ š ¿ ¹ ½ É ½ ¹ ⁰ Î ½ • Ä ¹ Ä Ä . ¼ Î ½ , µ µ Ç ½ Î ½ ⁰ ± ¹ ´ ½ , Á É À ¹ Ä Ä ¹ ⁰ Î ½ £ À ¿ Á ´ Î ½ , ± ½ µ Ä ¹ Ä Ä ®

<http://hdl.handle.net/11728/12588>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
«Διεθνείς Σχέσεις, στρατηγική και ασφάλεια»

ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

«Ενδυνάμωση της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής
μέσω στρατηγικών συνεργασιών στη Μ. Ανατολή: Η
περίπτωση των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων»

ΜΙΧΑΗΛ ΦΑΚΙΝΟΣ

ΜΑΪΟΣ/2024

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

«Διεθνείς Σχέσεις, στρατηγική και ασφάλεια»

**«Ενδυνάμωση της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής
μέσω στρατηγικών συνεργασιών στη Μ. Ανατολή: Η
περίπτωση των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων»**

**Μεταπτυχιακή διατριβή η οποία υποβλήθηκε προς
απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στις διεθνείς
σχέσεις, τη στρατηγική και την ασφάλεια στο
Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος**

ΜΙΧΑΗΛ ΦΑΚΙΝΟΣ

ΜΑΪΟΣ/2024

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Μιχαήλ Φακίνος, 2024

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της Διπλωματικής Εργασίας από το Πανεπιστημίου Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σελίδα Εγκυρότητας	v
Ευχαριστίες	vii
Περίληψη.....	8
Abstract.....	10
1.Εισαγωγή	Error! Bookmark not defined.
1.1 Σκοπός.....	Error! Bookmark not defined.
1.2 Βασικά ερευνητικά ερωτήματα	Error! Bookmark not defined.
1.3 Ερευνητική υπόθεση	Error! Bookmark not defined.
1.4 Αναγκαιότητα και σπουδαιότητα.....	Error! Bookmark not defined.
1.5 Έλλειψη Έρευνας στις σχέσεις Ελλάδας με Αραβικό κόσμο ..	Error! Bookmark not defined.
1.6 Μεθοδολογία-Βιβλιογραφική ανασκόπηση.....	Error! Bookmark not defined.
2. Στρατηγική Κρατών	Error! Bookmark not defined.
2.1. Γενικά Στοιχεία	Error! Bookmark not defined.
2.2. Διαμόρφωση Στρατηγικής και Εφαρμοζόμενα Πρότυπα .	Error! Bookmark not defined.
2.3. Μορφές Ακολουθούμενων Στρατηγικών.....	Error! Bookmark not defined.
2.4. Η Στρατηγική των Μικρών Κρατών	Error! Bookmark not defined.
2.5. Έξυπνη εξωτερική Πολιτική.....	Error! Bookmark not defined.
2.6 Πολιτιστική διπλωματία	Error! Bookmark not defined.
3. Σύντομο Ιστορικό Προσέγγισης της Ελληνικής Διπλωματίας προς τη Μέση Ανατολή και τα ΗΑΕ	Error! Bookmark not defined.
3.1. Β΄ΠΠ έως τη Μεταπολίτευση.....	Error! Bookmark not defined.
3.2. Από την Μεταπολίτευση στον 21ο Αιώνα.....	Error! Bookmark not defined.
3.3 Ενεργοποίηση Ελληνικής Διπλωματίας στις Χώρες του Κόλπου	Error! Bookmark not defined.
3.4. Η πλευρά των ΗΑΕ	Error! Bookmark not defined.
3.5 Εξωτερική Πολιτική.....	Error! Bookmark not defined.
4. Η σπουδαιότητα και οι Προκλήσεις της σχέσης των Δύο Χωρών.....	Error! Bookmark not defined.
4.1 Ζητήματα Ασφάλειας και Περιφεριακής Σταθερότητας για την Ελλάδα	Error! Bookmark not defined.
4.2 Προκλήσεις Ασφάλειας και Περιφεριακής Σταθερότητας για τα Εμιράτα ...	Error! Bookmark not defined.
4.3 Προοπτικές από την Ελληνική Οπτική	Error! Bookmark not defined.
4.4 Προοπτικές από την Οπτική των ΗΑΕ	Error! Bookmark not defined.
4.5 Παραδείγματα συμφωνιών Ελλάδας ΗΑΕ	Error! Bookmark not defined.
4.6 Επένδυση στο Μέλλον- Εξυπνες Πόλεις-Κυβερνοασφάλεια ..	Error! Bookmark not defined.

4.8.Σχέσεις Δύσης-Ινδίας ως αποτέλεσμα της Ελληνοεμιρατιανής προσέγγισης	Error! Bookmark not defined.
5. Συμπεράσματα	Error! Bookmark not defined.
Βιβλιογραφία	Error! Bookmark not defined.

Σελίδα Εγκυρότητας

Όνοματεπώνυμο Φοιτητή/Φοιτήτριας: Μιχαήλ Φακίνος

Τίτλος Διπλωματικής Εργασίας: «Ενδυνάμωση της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής μέσω στρατηγικών συνεργασιών στη Μ. Ανατολή: Η περίπτωση των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων»

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για την απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις και εγκρίθηκε στις από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Εξεταστική Επιτροπή:

Πρώτος επιβλέπων (Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος).....[ονοματεπώνυμο, βαθμίδα, υπογραφή]

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής:[ονοματεπώνυμο, βαθμίδα, υπογραφή]

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής:[ονοματεπώνυμο, βαθμίδα, υπογραφή]

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Ο Μιχαήλ Φακίνος, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «Ενδυνάμωση της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής μέσω στρατηγικών συνεργασιών στη Μ. Ανατολή: Η περίπτωση των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων», αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Ο Δηλών

Ευχαριστίες

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή εκπονήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος σπουσών «Διεθνείς Σχέσεις, στρατηγική και Ασφάλεια», του πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024.

Νιώθω την ανάγκη να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον επιβλέποντα καθηγητή της μεταπτυχιακής μου διατριβής Δρ. Μάριο Παναγιώτη Ευθυμιόπουλο, Αναπληρωτή Καθηγητή Διεθνούς Ασφάλειας και Στρατηγικής και Πρόεδρο Τμήματος Ιστορίας Πολιτικής και Διεθνών Σπουδών του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου, ο οποίος πρόθυμα αποδέχθηκε να διαθέσει μέρος του πολύτιμου χρόνου του για την επίβλεψη και αξιολόγηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Δε θα μπορούσα να παραλείψω να ευχαριστήσω την σύζυγο μου Γεωργία για την κατανόηση που έδειξε, για το χρόνο που της στέρησα κατά την περίοδο της μελέτης μου.

Περίληψη

Η προσέγγιση της Αθήνας προς τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα ερευνάται ως μία από της προσπάθειες τις τελευταίας δεκαετίας για να ξεφύγει από την παθητική διπλωματία της οικονομικής κρίσης. Είναι σημαντικό όμως να κατανοήσουμε αυτή τη συνεργασία, να την ερευνήσουμε υπό το πρίσμα των θεωριών των διεθνών σχέσεων που αφορούν στην στρατηγική ενός κράτους, όπως η Ελλάδα. Μια στρατηγική η οποία είναι σταθερή μακρόπνοη και δεν επηρεάζεται σπασμωδικά από κινήσεις αναθεωρητικών δυνάμεων στην περιοχή όπως η Τουρκία.

Η Ελλάδα είναι εμφανές ότι είναι βρήκε την ευκαιρία μετά και από την ενεργειακή αναβάθμιση της περιοχής να διαφοροποιήσει και να αναδιαμορφώσει την εξωτερική της πολιτική ακόμα και με εταίρους εκτός NATO και ΕΕ. Η διεύρυνση αυτή γίνεται σε μία περίοδο μετά το 2010 οπότε και ανακαλύφθηκαν αξιόλογα κοιτάσματα υδρογονανθράκων στην Αν. Μεσόγειο, και ταυτόχρονα η γειτονική Τουρκία σταδιακά απομακρυνόταν από το Ισραήλ. Οι αραβικές εξεγέρσεις έφεραν ανατροπές στην περιοχή με την Τουρκία να υποστηρίζει τους Αδελφούς μουσουλμάνους και το πολιτικό Ισλάμ. Οι ΗΠΑ άλλαξαν το κέντρο βάρους του ενδιαφέροντος τους από την περιοχή της MENA για να αντιμετωπίσουν την άνοδο της ισχύος Ρωσίας και Κίνας. Όλα τα παραπάνω είναι καταλύτες στην εντονότερη ενεργοποίηση της Ελληνικής διπλωματίας αλλά πρέπει να μην ξεχνάμε την διαχρονική πολιτιστική και οικονομική σχέση Ελλήνων και Αράβων. Τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα ιδιαίτερα, προσπάθησαν από δημιουργίας του κράτους τους, τις καλές σχέσεις με την Αθήνα στα πλαίσια των ενερμονισμένων επιδιώξεων τους και στην συμπάθειά του προς την Ελληνική πλευρά.

Σε αυτό το υπόβαθρο, όντως με την Τουρκία να προβάλλει την ισχύ της μέσω του «Νεοωθωμανισμού» και της «Γαλάζιας Πατρίδας» οι σχέσεις Αθήνας - Αμπου Ντάμπι φαίνεται να ισχυροποιούνται μετά από αμοιβαία επωφελείς συμφωνίες και με θέληση για εμβάθυνση των δεσμών τους σε όλους τους τομείς. Η Ελλάδα χρειάζεται να αναβαθμίσει το ρόλο της στην περιοχή ως ενεργειακός κόμβος, αφού μετά τον πόλεμο στην Ουκρανία η χώρες της Ευρώπης προσπαθούν να ανεξαρτητοποιηθούν από τη Ρωσική ενέργεια. Τα Εμιράτα χρειάζονται ισχυρές συμμαχίες που πέρα από την ενίσχυση της άμυνας και της ασφάλειας θα τα εισάγουν στην μεγάλη αγορά της ΕΕ. Έτσι δημιουργούνται προοπτικές και για άνοιγμα νέων «δρόμων», όπως της πρωτοβουλίας IMEC, και νέων προκλήσεων.

Για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις πρέπει να δοθεί έμφαση στη αξία του της πολιτισμικής διπλωματίας και στις κοινές αξίες των δύο κρατών. Ο διαθρησκευτικός διάλογος και

η κατανόηση της διαφορετικότητας της ταυτότητας των Ελλήνων από τους δυτικούς και των Εμιρατινών από τους υπόλοιπους άραβες βοηθάει σημαντικά στην ισχυροποίηση της συμμαχίας. Ένα κομμάτι της στρατηγικής που δεν έχει ερευνηθεί επαρκώς και το οποίο μπορεί να οδηγήσει στην σταθερότητα της συνεργασίας σε όλα τα πεδία, μέσα σε ένα ευμετάβλητο γεωπολιτικό τοπίο.

Θέτοντας τα παραπάνω υπόψη οι αρμόδιοι της Ελληνικής Εξωτερικής πολιτικής, θα μπορούσαν να επιτύχουν την ευημερία του κράτους, μια μεγαλύτερη ευελιξία στην άσκηση εξωτερικής πολιτικής αλλά και την σταθερότητα στην περιοχή φέρνοντας πιο κοντά τη Δύση στην ανατολή παίζοντας πρωταγωνιστικό ρόλο στις σύγχρονες εξελίξεις.

Abstract

Athens' approach to the United Arab Emirates is one of its efforts in the last decade to escape the passive diplomacy of the economic crisis. Greece found the opportunity after the energy upgrade of the region to diversify and reshape its foreign policy even with partners outside of NATO and the EU. This expansion takes place in a period after 2010 when significant hydrocarbon deposits were discovered in Greece. Mediterranean, and at the same time neighboring Turkey was gradually moving away from Israel. The Arab uprisings brought upheaval in the region with Turkey supporting the Muslim Brotherhood and political Islam. The US has shifted its focus of interest from the MENA region to counter the rising power of Russia and China. Combined with other challenges in the region, the above was a catalyst for the activation of Greek Diplomacy.

Against this background, with Turkey projecting its power through 'Neo-Ottomanism' and 'Blue Homeland', Athens-Abu Dhabi relations seem to be strengthening following mutually beneficial agreements and with a will to deepen their ties in all areas. Greece needs to upgrade its role in the region as an energy hub, since after the war in Ukraine the countries of Europe are trying to become independent from Russian energy. The Emirates need strong alliances that, in addition to strengthening defense and security, will introduce them to the large EU market. Thus, prospects are also created for opening new "roads", such as the IMEC initiative, and new challenges, which if effectively addressed by the competent in Greek foreign policy, the country will serve its national interests by following a more independent strategy. Athens' approach to the United Arab Emirates is being investigated as one of its efforts in the last decade to escape the passive diplomacy of the economic crisis. However, it is important to understand this cooperation, to research it in the light of the theories of international relations that concern the strategy of a state, such as Greece. A strategy which is stable and long-term and is not convulsively affected by the movements of revisionist forces in the region such as Turkey.

It is obvious that Greece has found the opportunity after the energy upgrade of the region to diversify and reshape its foreign policy even with partners outside of NATO and the EU. This expansion takes place in a period after 2010 when significant deposits were discovered of hydrocarbons in the Southern Mediterranean, and at the same time neighboring Turkey was gradually moving away from Israel. The Arab uprisings brought upheaval in the region with Turkey supporting the Muslim Brotherhood and political Islam. The US has shifted its focus of interest from the MENA region to counter the rising power of Russia and China. All of the above are

catalysts for the stronger activation of Greek diplomacy, but we must not forget the timeless cultural and economic relationship between Greeks and Arabs. The United Arab Emirates in particular, since the creation of their state, have tried to maintain good relations with Athens in the context of their harmonized pursuits and in their sympathy towards the Greek side.

Against this background, indeed with Turkey projecting its power through "Neo-Ottomanism" and "Blue Homeland" Athens-Abu Dhabi relations seem to be strengthening after mutually beneficial agreements and with a will to deepen their ties in all sectors. Greece needs to upgrade its role in the region as an energy hub, since after the war in Ukraine the countries of Europe are trying to become independent from Russian energy. The Emirates need strong alliances that, in addition to strengthening defense and security, will introduce them to the large EU market. This creates prospects for opening new "roads", such as the IMEC initiative, and new challenges.

In order to face the challenges, emphasis must be placed on the value of cultural diplomacy and the common values of the two states. The interfaith dialogue and the understanding of the identity diversity of the Greeks from the Westerners and the Emiratis from the rest of the Arabs significantly helps to strengthen the alliance. An under-researched part of the strategy that can lead to the stability of cooperation in all fields, in a volatile geopolitical landscape.

Taking the above into consideration, the Greek foreign policy officials could achieve the prosperity of the state, a greater flexibility in the exercise of foreign policy and stability in the region by bringing the West closer to the East, playing a leading role in modern developments.